

27. maj 2014

UPA 2014/98
Lars Mathæussen

Nunatsinni umiarsuarni aqumiutut ilinniarsimasut suliffissaqarnikkut periarfissaat qanoq pitsaanerulersinneqarsinnaanersut qulaajarumallugu apeqquteqqaat aallaavigalugu oqallinnissamik siunnersuut.

(Inatsisartunut ilaasortat Saxtorph Didriksen aamma Lars Mathæussen, Siumut)

Aqumiutut ilinniartitaaneq tassaavoq Namminersornerulluta Oqartussaalernitsinniit susasaqarfiit akisussaaffigilerlugit "angerlaassatta" siulliit ilaat.

Oqaluuserisassanngortitsisuupput Siumut sinnerlugu Inatsisartunut ilaasortat fiskeskipperimut ilinniarsimasut Saxtorph Didriksen aammalu uanga Lars P. Mathæussen. Oqallisissiarput pillugu Siumumiit ima oqaaseqassaagut.

1959-1960–mi ilinniarneq nunatsinni aallartisarneqalerpoq, taamanikkullu soqutiginnineq ima annertusimatigaat allaat Nuummiinnaanngitsoq ingerlatsisoqarsimalluni angusaris-saarfiusumik.

Aammattaaq nammineq misigaara 1981-mi Skipperskolen Nuuk annikigineqartoq qin-nuteqartut ima amerlatigimmata allaat Ilulissani immikkoortortaqaarfiliortoqarluni.

Taamanikkut Nuummi ilinniarnertit kystskipper-it sætteskipper-it fiskeskipper-illu ilinniartin-neqartarput aammalu saniatigut Paamiuni tunngaviusumik umiartornermut ilinniartefoqarluni.

Aammattaaq eqqamaajuassavarput taamanikkut aalisariuterpassuit nunatsinnut tulaas-suimmata allaat suliffissaaleqineq illoqarfiit ilaanni "Ilisimaneqarpiarani".

Umiarsuarni nunatsinni angalasartuni ukiuni kingullerni aqumiunik nunatsinneersunik atui-neq tanngassimaarutissaanngilaq, tassami piumasaqaatini taamaallaat 60 % piumasaqaa-taammat nunaqavissuunissaannik.

Kilisaatit aalisariutillu nunatsinni 100 %-imik nunaqavissunik inuttaqarsinnaatitaaffianni, tassa qaamiuni, eqqumiiginarsinnaavoq sooq inuttat toqqaannartumik oqaatsitigut paasi-sinnaasaminnik oqaluttunik tamakkiisumik aqumioqartitaanngitsut.

Imartarput kalaallit nunatsinni imaannaanngitsuvoq, pingaaruteqaqaarlu umiartortut oqaatsimikkut paasisinnaalluagaannik aqumioqartinneqarnissaat, ajoqaarli Umiarsuaatit-sinnik aqutsisut tamanna soqutiginnimmassuk, inuit pisinnaatitaaffiannik tamanna uniui-nerunnginnerpa?

Tassami suliffimmi taama ulorianarsinnaatigisumi pisariaqarluinnarmat tamakkiisumik ka-laallinik inuttaqartuni tamakkiisumik attaveqarsinnaaneq aqumiorisanut.

Imartarsuatsinni siunissami atuinissamik ilisimasaqarnissaq.

Umiartortut kikkulluunniit imartaminnik ilisimasaqarluarnissaat pingaaruteqaqaaq, soorlu nunatsinniittut ittumik imartalimmi, sikut, nittaalarsuit, anorersuit, pingaarnertullu imartaminnik qaatuussimasalimmik innuttaasut aqumioqarnissaat kialluunniit imartatsinnik ilisimasaqartup kissaatigaa aqumioq imartatsinnik qaatuussimasaqassasoq, minnerunngitsumillu oqaloqatigisinnaasamik aqumioqarnissaq inuttaasumut toqqissisimanarnerpaassaaq aamma.

Massakkut nunarput nunanik allanik sutigut tamatigut soqutiginarseruttoqqavoq, susoqasappammi umiarsuit atorpeqartussaapput, assersuutitut taariartigu sikusartumi angallanneq annertusiartuinnarpoq taamaammat imartatsinnik ilisimasaqarluartunik umiarsuit imartarsuarmi Qalasersuup Avannarliup affarliani aqumiussanik ilinniartitsineq tassunga naleqqussagaq aallartinneqassappat imarsioriaatsimik nunarsuarmi suliaqarfiit kateriffiat peqatigalugu ilinniarnernik aallartitsinissaq siunissami, piaartumik pilersaarusiortariaqarpoq makkua pissutigalugit:

Nunarsuarmioqatitta ilisimalluarmassuk qanoq sikorsuit Qalasersuarniittut nunarsuatsinni pissusilersuutitsinnik innarliisinnaanerata annertutigisoq. Pikkorliornerit annikinnerpaalluunniit issittup imartaani innarliisartut ilisimaneqarput, soorlu Exxon Valdez Alaskap immartaminni innarleerujussuarnikuusoq aali pikkorliornimininguamik ajutoorneq aallaaveqartoq.

Naggataatigut Siumumiit Naalakkersuisut kajumissaarusuppagut iliuusissamik sulisuteqaqqullugit, ima paasillugu, imartarsuatsinni ajutoortoqarnissaa utaqqinagu iliuuseqartariaqaratta, namminermi akisussaaffigaarput imartarput.

Ukiut kingullit imartatsinni uuliamik ujaasisoqarnerani umiarsuarpaalussuit imartatsinniipput, aammalu aatsitassarsiorneq pimoorunneqalersoq piumasaqarpoq umiarsuit angisoor-suit annertuumik imermik "ujaqqiummik" usisut imartatsinnut imaarsisanninnissaat qulakkeertariaqaratsigu.

Imartarsuarput nunarsuarmi imartat minguinnerssaattut taajuutilik paarilluassavarput siunissami innarlernaveersaagassarput. Ilinniartitsinerit qaffassagassat imartatsinnut naleqqussakkamik atuarfinni piumasaqaatitallit aallartissallugit piffissanngorpoq.

Akisussaaffik allanut tunniuteqqissallugu akisqaqanngilagut, pisussaaffillu Naalakkersuisuniippoq iliuuseqarnissamut piaartumik.